

skepsis Blog

≡ Menu

Onderzoek naar reiki

12/11/2012 door Rob Nanninga

Reiki is een gecompliceerd soort handoplegging waarbij universele levensenergie wordt doorgegeven en energetische blokkades worden opgeheven. Uit een recente enquête onder 800 Amerikaanse ziekenhuizen bleek dat 15 procent reiki aanbood. Verscheidene oncologische afdelingen zien het als een manier om het welbevinden van patiënten te bevorderen.

[Anita Catlin \(2011\)](#), professor of nursing aan een universiteit in Californië, leidde een onderzoek waarbij reiki met pseudo-reiki werd vergeleken. De reikibehandeling werd uitgevoerd door een oncologisch verpleegkundige die in reiki was opgeleid en daar ook les in gaf. Zij volgde een vast protocol van twintig minuten, waarbij ze haar handen in

verschillende posities op het lichaam van de patiënt plaatste. Ze begon met het hoofd en werkte over de kleding heen naar beneden. Zes veronderstelde energiecentra werden behandeld, waaronder de kruinchakra, de keelchakra en de hartchakra.

De pseudotherapeut was eveneens een oncologisch verpleegkundige. Zij volgde hetzelfde voorgeschreven protocol. Er werden vier reiki-instructeurs ingeschakeld om ervoor te zorgen dat ze vrijwel precies hetzelfde deed als de echte therapeut. Dr. Catlin zorgde er ook voor dat beide behandelaars in zoveel mogelijk opzichten op elkaar leken. Een verschil was dat de placebobehandelaar niet in levensenergieën geloofde, geen reiki-inwijding had ontvangen, en tijdens de behandeling in gedachten rekensommen maakte of een boodschappenlijst opstelde.

De patiënten waren naar een kliniek gekomen voor een infuus met chemotherapie. Daar werden ze op de hoogte gesteld van de mogelijkheid aan het onderzoek deel te nemen. In totaal waren er 189 patiënten die eraan meededen. Zij moesten eerst een Comfort Questionnaire en een Well-Being Analog Scale invullen, met allerlei vragen over hoe ze zich voelden. Een op de drie deelnemers ontving alleen chemotherapie en werd verder niet behandeld. De rest kreeg reiki of pseudo-reiki terwijl ze aan het infuus lagen. Er was ook een reguliere verpleegkundige aanwezig, maar zij wist niet wie de echte reikibehandelaar was.

De dagen waarop reiki, pseudo-reiki of niets werd gegeven, waren aselekt gekozen. De behandeling die de patiënten kregen, hing af van de dag waarop ze naar de kliniek kwamen, want het was praktisch gezien niet goed mogelijk om voor elke patiënt een afzonderlijke toevalskeuze te maken. Na afloop van de handopleggingen liet men de patiënten de eerdere vragenlijsten opnieuw invullen om het effect van de behandeling te meten.

Een reiki-sessie bleek het mentale welzijn van de patiënten significant te verbeteren. Maar dat gold in precies dezelfde mate voor de pseudo-reiki. Vermoedelijk was Catlin er goed in geslaagd om uiterlijke verschillen tussen echt en nep te elimineren. Op het lichamelijk welzijn had de behandeling minder effect. Al boekte de pseudo-reiki als enige een significant resultaat wat betreft 'physical comfort'. De namaakbehandeling was dus toevallig nog iets effectiever dan de echte. Catlin concludeerde dat men het welzijn van de patiënten kan bevorderen door ze wat extra aandacht te geven.

---

*Dit stukje is ook verschenen als kadertekst bij het artikel [Therapeutic Touch: evidence based of paranormaal?](#) dat in *Skepter* 25/1 verscheen.*

Gezondheid

> Veroordeling chiropractor wegens titelfraude

59 gedachten over “Onderzoek naar reiki”

Renate

12/11/2012 om 21:02 | Bewerken

De Amerikaanse blogger Orac heeft vandaag ook een stukje over een anesthesist die zich ook met reiki bezighoudt.

<http://scienceblogs.com/insolence/2012/11/12/reiki-invades-an-operating-room/>

De persoon in kwestie schijnt ook een blog te hebben, waarin min of meer gesteld wordt dat een patiënt zich tegen het werk van de anesthesist verzet, als er problemen zijn met het inbrengen van naalden en dergelijke.

<http://reikidoc.blogspot.nl/2012/04/dear-patient-your-vibration-affects-my.html>

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Catherine de Jong, anesthesioloog

13/11/2012 om 08:46 | Bewerken

Ik schaam me dood voor deze collega.

Het magnetische veld van een uitgestoken hand is even zwak als het magnetische veld bij de grond onder een hoogspanningmast. Reiki-gelovigen kunnen dus het beste onder een hoogspanningsmast gaan wonen. Dan worden ze thuis continu behandeld

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

guest

13/11/2012 om 10:00 | Bewerken

Is er verschil tussen een anesthesist en een anesthesioloog? Mw,. deJong noemt zich immers collega van de Reiki-anesthesist. Of is een anesthesioloog een wetenschappelijk handelende anesthesist?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Jan Willem Nienhuys**

13/11/2012 om 10:25 | Bewerken

Ik denk dat reiki-gelovigen zullen ontkennen dat het reikiveld iets te maken heeft met elektromagnetisme, voor zover ze natuurlijk weten wat een elektromagnetisch veld is.

In de wereld van de gelovigen in reiki, therapeutic touch en dergelijke denkt men dat er een soort menselijk veld is dat *uitsluitend* gevoeld kan worden met de handen van de beoefenaar, en dat zich niet verder dan enige centimeters buiten het lichaam uitstrekt.

Ik vermoed dat wat ze voelen gewoon de warmtestraling is.

Het 'universele veld' waar ze in geloven is kennelijk overal, maar om wat erin zit te laten 'stromen' zijn alweer de handen van therapeut nodig.

Maar een fysisch veld bevat niks dat kan stromen. Het zwaartekrachtsveld bevat niks dat kan stromen. Het is natuurlijk wel zo dat als zich een object in dat veld bevindt het een bepaalde kracht ondervindt, en dan gaat het object ook bewegen als er geen tegenkracht is. Een fysisch veld is dus in beginsel een abstractie namelijk 'als je er een bepaald type object in zou brengen, zou dat object een kracht ondervinden'.

Het elektrisch veld oefent krachten uit op elektrische ladingen. Een magnetisch veld is wat lastiger te beschrijven:

1. het oefent een kracht uit loodrecht op bewegende elektrische ladingen;
2. het oefent een draaikracht uit op magneten (dat is de reden dat een kompas altijd naar het noorden draait);
3. op plaatsen waar het veld van sterkte verandert oefent het een aantrekkende kracht uit op magneten (dat is de reden dat 'magneten ijzer aantrekken': vanaf de polen van de magneet wordt het veld snel zwakker);
5. Veranderingen van het elektrische veld alsmede bewegende elektrische ladingen 'veroorzaken' een magnetisch veld; veranderingen van het magnetische veld 'veroorzaken' een elektrisch veld; de exacte regels hiervoor zijn vervat in de wetten van Maxwell.
6. Elektronen hebben behalve een lading ook een hoeveelheid draaiing, spin genaamd; met deze spin is een magnetisch veld geassocieerd. Het magnetisme van ijzer wordt 'veroorzaakt' door zulke elektronenspinnen. In de meeste stoffen komen de elektronen in paren met tegenovergestelde spin voor. In ijzer niet, en bovendien is er een kwantummechanisch effect waardoor het voor ongepaarde elektronenspinnen in naburige ijzeratomen energetisch iets voordeliger is om dezelfde kant uit te staan. Materialen vertonen allerlei soorten magnetische effecten, en dat van ijzer is het ingewikkeldste om theoretisch te begrijpen. Ironisch genoeg is dat nou net het enige soort magnetisme dat de leek kent.

NB. Ik heb tijdens mijn studie de vervolgcursus elektromagnetisme overgeslagen, dus als iemand het beter kan uitleggen, dan moet-ie het maar doen.

Deze gekke dokter meent dat dit veld ook te maken heeft met chakra's. Tja, dan ben je toch wel ver heen als dokter.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

13/11/2012 om 17:32 | [Bewerken](#)

Reiki is natuurlijk even werkzaam als de zuster die bij haar nachtelijke ronde even het kussen van de verpleegde komt opschudden. Met wat vriendelijke en geruststellende woorden erbij werkt het waarschijnlijk nog beter. Er is dus even natuurlijk geen enkel verschil tussen reiki en pseudo- reiki.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

toon van der sandt

14/11/2012 om 08:46 | Bewerken

De reiki-behandelaars, zoals uit hun reclame tot ons komt, claimen een soort magnetiseurs te zijn, zoals de traditionele "strikers" (ook Croiset en vele paragnosten hadden dit als dagelijkse bezigheid). Zo er een grondslag is, is deze in ieder geval niet-fysisch.

(dus gaat helemaal nergens over, volgens skeptisch standpunt).

Het gemak, waarmee in Reiki-reclames wordt gesteld, dat iedereen kan leren "Reiki te geven", en door trainingen opklimmen tot Reiki-meester (wat enigszins doet denken aan de promotie die je kunt maken als therapeut binnen de Scientology Church van Ron Hubbard, met zijn E-meter en Engram-theorie) is op zich al aanleiding tot serieuze argwaan.

TVDS

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

14/11/2012 om 09:42 | Bewerken

In dit verband mag niet onvermeld blijven:

<http://www.skepsis.nl/reiki.html>

Ik krijg sterk de indruk dat een essentieel onderdeel van reiki is dat het een soort piramidesysteem is. Men moet ook flink betalen om door een hogere meester te worden ingewijd, en men probeert dit dan terug te verdienen door zelf lessen te geven.

De economie hiervan is volgens mij nooit goed uitgezocht.

Daarentegen zijn de meeste magnetiseurs 'self-made'.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Peter Barlage

14/11/2012 om 09:49 | [Bewerken](#)

Nanninga: "Vermoedelijk was Catlin er goed in geslaagd om uiterlijke verschillen tussen echt en nep te elimineren."

Ik word hier wel een beetje lacherig van... Met het elimineren van uiterlijke verschillen zijn natuurlijk meteen alle controleerbare verschillen geëlimineerd. Wat de verpleegkundigen dachten, kunnen we niet weten. Het lijkt hier alsof ook sceptici gegeiseld worden door kwakzalverig ("echt en nep") taalgebruik.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rob Nanninga

14/11/2012 om 15:19 | [Bewerken](#)

@ Peter Barlage

Alleen de echte reikibehandelaar had inwijdingen ontvangen, die naar verluidt noodzakelijk zijn om de "levensenergie" te kunnen doorgeven.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Peter Barlage

15/11/2012 om 08:54 | [Bewerken](#)

@ Rob Nanninga

U zegt "naar verluidt".

Dit is wat ik bedoel met zo'n niet controleerbaar verschil.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

t. van der sandt

16/11/2012 om 16:09 | [Bewerken](#)

Je kunt wel weer vraagtekens bij dit onderzoek zetten, maar er zijn in het alternatieve circuit veel behandelwijzen in zwang, die zich in tests en toetsingen maar heel zwakjes of niet bewijzen. De patient moet het doen met zijn hoop op genezing, zich wat beter voelen etc.etc. Je ziet dit soort therapieen gewoon niet over de brug komen met overtuigend effect of resultaten. Het gaat om uiteindelijk "ontwijkende" fenomenen in de geneeskunde, die niet aantoonbaar meer opleveren dan positieve aandachts-effecten. Vlooiën helpt al in de primaten-wereld (bavianen), likken en tegen elkaar aan liggen bij de hond- en katachtigen enzovoorts.

Ondergetekende is geen tegenstander van paranormaal op zich, maar een medische therapie moet zich toch bewijzen als meer dan een placebo.

TVDS

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

26/11/2012 om 11:52 | [Bewerken](#)

Nadat hij zou zijn bewezen, is de "therapie" natuurlijk niet langer alternatief, placebo en/of paranormaal, en kunnen mijn aanhalingstekens bij het woord worden verwijderd. Dan moeten de gelovers echter wel gauw op zoek naar iets anders alternatief of paranormaal, want dan wordt de bewezen therapie in hun ogen natuurlijk meteen betiteld als "regulier aanmodderen" vanuit de "andere kant van het hek" en andere zweefklets. Laten we gerust zijn: een bewijs zit er echt niet aan te komen, nog geen fractie van een begin...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Dennis

01/12/2012 om 09:11 | Bewerken

@Peter Barlage

Maar het is toch voldoende aan te tonen dat er geen verschil is in *uitwerking*? Dan is er niets "echt" aan "echt" en is het doel van het experiment bereikt.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**sheila, reiki-master**

23/12/2012 om 13:35 | Bewerken

Laat ik voorop stellen dat ik geen arts of wetenschapster ben.
Wel ben ik ingewijd in de 3 reiki-graden, de eerste 2 via de reiki-alliantie en de 3e graad elders.

Reiki vergelijken met pyramide-organisaties is onzinnig!
Geen enkele master ontvangt commissie over inwijdingen die door zijn/haar leerlingen worden gedaan!
Dat er grote verschillen zijn in prijs voor de inwijdingen is correct.
De reiki-alliantie onder leiding van Mevr. Furumoto stelt dat hogere bedragen voor de inwijdingen mensen die niet "echt" geïnteresseerd zijn op afstand houdt.
Persoonlijk heb ik een andere mening, namelijk dat de reiki-inwijdingen voor ieder individu betaalbaar mogen zijn en dat elk individu zelf kan beslissen wat hij/zij verder met deze inwijding wel of niet wil doen!

Ik zie reiki niet als geneeswijze, geneeskunde is voorbehouden aan artsen die daar voor opgeleid zijn.
Reiki geven is ook niet alleen voor ingewijden, elk mens kan zich afstemmen op de universele levensenergie!
Anders was er geen leven mogelijk....

Maar wanneer je energie gaat doorgeven is er wel onderscheid tussen je eigen energie weggeven, of doorgeven van universele levensenergie!

Ieder mens kan zijn handen op een andere persoon leggen en energie doorgeven, maar deze persoon geeft daarmee zijn eigen energie weg! Na een sessie zal hij/zij moe zijn of voelt zich "leeggezogen"

Personen die ingewijd zijn in reiki weten hoe ze zich open kunnen stellen voor de universele levensenergie en geven dus alleen die energie door, zonder hun eigen energie te verzwakken.

Of het mogelijk is dat iemand dit zonder inwijdingen kan, dus van nature, misschien wel!

Dat het alleen de afgestraalde lichaamswarmte zou zijn die er gevoeld wordt is niet waar...want hoe moet ik dan verklaren dat mijn hele warme handen ineens een intense kou waarnemen op bepaalde plaatsen tijdens een reiki-sessie? (en de handen zelf blijven daarbij warm)

Ik beweer niet dat reiki een geneeswijze is, ik noem het zelf ook geen behandelingen of therapie.

Ik beloof mensen die ik reiki geef dan ook niks, ik pretendeer niet ziektes te kunnen genezen!

Ik geef reiki, en als het effect daarvan is dat mensen zich beter/prettiger voelen dan is dat wat mij betreft voldoende. Als dat aan niet meer dan positieve liefdevolle aandacht te wijten is, ook goed...dan bewijst het eens te meer dat we daar elkaar als mens niet genoeg van kunnen geven!

Jammer dat het onderzoek van Mevr. Catlin niet vermeld hoe beide behandelaars zich na de sessie voelden (er is alleen gekeken naar de behandelde persoon, maar niet naar de behandelaar zelf...en daar zal mijn inziens zeker een verschil geweest zijn!)

De links naar de blog van reikidoc...wat deze arts beschrijft is in mijn optiek waar. Maar hij slaat de plank volkomen mis door dit zijn patiënten te verwijten! Juist hij als arts met reiki zou dit soort situaties kunnen voorkomen als hij even de tijd nam om reiki te geven...

Dan ontspant zijn patiënt zich, stelt vertrouwen in hem als arts (als het goed is) en is het prikken van een infuus kwestie van weten wat je medisch-technisch doet!

Een bange, totaal verstijfde patiënt zal altijd moeilijk te prikken zijn...dat kan ook Mevr. de Jong niet ontkennen!

Skeptisch ten opzichte van reiki als het gepresenteerd wordt als geneeswijze... ja, mee eens!

Skeptisch ten opzichte van reiki als het gepresenteerd wordt als methode om mensen zich prettiger/beter te laten voelen..Nee!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Renate

23/12/2012 om 20:02 | [Bewerken](#)

En dan verschilt reiki dus niet van enige vorm van massage.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

30/12/2012 om 11:25 | [Bewerken](#)

... of van iedere andere vorm van geloof.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

30/12/2012 om 17:48 | [Bewerken](#)

Energie doorgeven...

Over wat voor soort energie hebt u het, Sheila?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Eelco_G

04/01/2013 om 18:24 | Bewerken

Ik ben wel bereid om mijn eigen ervaringen met Reiki (universele levensenergie) te delen.. De tijd ontbreekt me nu om hier uitgebreider op in te gaan. Vanaf do. 10 jan. ben ik vrij van verplichtingen en dan kunt u een verslagje van mij verwachten; tot dan..

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**sheila, reiki-master**

04/01/2013 om 21:35 | Bewerken

Reiki en massage hebben als raakvlak dat je de ander aanraakt, persoonlijke aandacht geeft.

Er zijn genoeg mensen die beide combineren, zelfs fysiotherapeuten en verpleegkundigen die reiki gebruiken op hun werk.

Het verschil ligt op het gebied van energie-overdracht; een reiki-behandelaar stelt zich bewust open om energie door te geven; een masseur stelt zich in op het geven van een goede massage!

Beide zijn effectief en heilzaam, maar niet hetzelfde.

Of een dagelijkse total-body massage hetzelfde kan bereiken als een dagelijkse reiki-behandeling...geen idee! Ik kan alleen zeggen dat ik beide erg prettig vindt om te geven/krijgen 😊

Met geloof heeft het echter helemaal niets te maken!

Je hoeft niet in reiki te geloven om het te laten werken. Een baby van een paar weken oud kan niet bewust geloven of niet...ik ben moeder van 5 kinderen.

Alle 5 hadden ze wel eens last van buikkrampjes, niet gevaarlijk wel pijnlijk. Als moeder is je instinctieve reactie een hand op hun buik te leggen, maar het verschil was wel duidelijk in effect voor en na mijn inwijdingen in reiki!

Bij de oudste 3 kinderen was het effect van mijn hand nauwelijks merkbaar, bij de jongste 2 (dus na de reiki-inwijdingen) wel! Zij huilden beduidend minder en korter, kalmeerden ook sneller.

Geen bewijs voor de werking van reiki, maar wel voor het feit dat erin geloven

er niet toe doet!

En verder heeft Reiki ook niets te maken met religies.

De energie, Hans, waar wij reiki-behandelaars het allemaal over hebben, niet alleen ik, is de universele levensenergie. De energie die mogelijk maakt dat er leven is.

Die energie die zaadjes laat ontkiemen tot bloemen, planten en bomen. Maar ook de energie die mogelijk maakt dat er nieuw menselijk leven ontstaat uit een ei en spermacel..

De energie die zorgt dat onze zon morgenvroeg weer aan de horizon verschijnt..

Ik bedoel niet de energie die wij, als mensheid, opwekken en gebruiken via het stopcontact!

Daar doet mijn pc het prima op, maar ik een stuk minder 😊

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

05/01/2013 om 11:03 | [Bewerken](#)

OK, universele levensenergie dus...

Hoe weet u zo zeker dat die energie bestaat? Is die energie objectief aantoonbaar en meetbaar?

Waarom zouden zaadjes specifiek die energie nodig hebben om te ontkiemen? Is energie in natuurkundige zin niet voldoende?

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Pepijn van Erp

05/01/2013 om 16:37 | [Bewerken](#)

De energie die zorgt dat onze zon morgenvroeg weer aan de horizon verschijnt..

En dat zou iets met 'levensenergie' te maken hebben? Zou dat er echt heel anders aan toe gaan als er geen leven was op Aarde (denk aan een jaar of vijf miljard geleden)? Of staat dat er volgens u los van? Is de zonsopkomst op Mars ook veroorzaakt door die 'levensenergie'?

Ik denk niet dat er heel veel mensen aan twijfelen dat het opgaan en ondergaan van de zon heel nauwkeurig beschreven worden door de zwaartekrachtwetten. Dan zou daarin ook een uitstekende beschrijving van die 'levensenergie' verstopt zitten, of zie ik dat nu weer helemaal verkeerd?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

05/01/2013 om 23:45 | [Bewerken](#)

Dus toch... geloof?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

06/01/2013 om 11:08 | [Bewerken](#)

het opgaan en ondergaan van de zon heel nauwkeurig beschreven worden door de zwaartekrachtwetten

Nou Pepijn, dat denk ik eigenlijk niet. Wij zien de zon op- en ondergaan doordat de aarde roteert. De aarde roteert al zolang ze bestaat en de zon ook, en de aarde draait om de zon. Dat is eigenlijk de wet van behoud van impulsmoment. De gaswolk die door samentrekking het zonnestelsel produceerde, had een netto hoeveelheid draaiing bij zijn ontstaan – mogelijk doordat hij deel was van de roterende schijf gas en sterren die we het Melkwegstelsel noemen.

De exacte tijdstippen van zonsop- en -ondergang variëren door het jaar hoofdzakelijk doordat de aardas niet loodrecht staat op het baanvlak van de aarde. Dat de aarde in een licht elliptische baan rond de zon gaat veroorzaakt dat het tijdstip waarop de zon haar dagelijkse hoogste stand bereikt tot een kwartier (meen ik) kan afwijken van het gemiddelde tijdstip waarop de zon dat doet. Daardoor veranderen natuurlijk ook de tijden van zonsop- en -ondergang een klein beetje extra.

Behoud van impulsmoment (= hoeveelheid draaiing) hangt samen met het gegeven dat er geen voorkeursrichtingen bestaan. Behoud van energie hangt samen met het gegeven dat alle tijdstippen gelijkwaardig zijn. Behoud van impuls (= hoeveelheid beweging) hangt samen met het gegeven dat alle plaatsen gelijkwaardig zijn. Alles voor de wetten van de mechanica dan.

Dus behoud van impulsmoment is wel een fundamenteel gegeven, maar het is net iets anders dan behoud van energie.

Voor reiki-beoefenaren is dit waarschijnlijk allemaal abracadabra: energie, impuls, beweging het is allemaal een pot nat, en het verschil tussen arbeid (= energie die iets doet zoals water verwarmen of een gewicht optillen of iets in beweging brengen) en energie zonder meer zal ze ook wel niet duidelijk zijn, om maar zwijgen van wat dan het verband is met hetgeen zij menen met de handen over te brengen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

06/01/2013 om 11:58 | Bewerken

Ik denk dat wanneer Sheila spreekt over energie-overdracht, zij iets heel anders bedoelt dan behoud van impulsmoment resp. behoud van energie in de zin waarin de mechanica dit definieert. Waarschijnlijk heeft zij geen enkel benul van mechanica. Wat zij werkelijk bedoelt, kan zij niet omschrijven dan in vage en wat zweverige termen, zoals "energie die zaadjes laat ontkiemen" enzovoort, zonder zich te realiseren dat de soort energie die "zaadjes laat ontkiemen" precies dezelfde soort energie is die haar PC aandrijft.

Ik blijf dus bij mijn stelling dat haar verklaring van reiki slechts berust op geloof.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Pepijn van Erp

06/01/2013 om 15:28 | Bewerken

Jan Willem Nienhuys schreef:

Nou Pepijn, dat denk ik eigenlijk niet

Nou, dat dacht ik eigenlijk ook niet, maar om er niet meteen een heel lang verhaal (dan krijg je zeker geen reactie meer) van te maken dacht ik het even kort samen te vatten. Ik had er ook iets als 'en dergelijke' achter moeten zetten

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

06/01/2013 om 22:48 | Bewerken

Grappig!

Ik zie daarbij meteen de Zusjes Veenendaal van Koot en Bie voor me.

Benieuwd wat de heren over reiki zouden hebben gezegd...

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Eelco_G

10/01/2013 om 21:13 | Bewerken

Ik heb voor jullie nog een oefening om de "universele levensenergie" ook werkelijk waar te nemen..

Wie nieuwsgierig is doet mee...

De oefening doe je met koude of koele handen; het best is als je dus net 'van buiten' komt..

De duur van de oefening is 20 min.

Ga op een bed op je rug liggen en leg je handen op je borst of buik; daarbij -sluit je de vingers aaneen-.

Sluit je ogen. Als je gedachten opkomen, laat je deze rustig weer los.

Steeds ga je weer ontspannen terug naar de stilte..

Elke opeenvolgende *5 min. ga je kortdurend op je zij leggen om waar te nemen wat je hoort..

(*een elektronisch kook-timertje is handig)

Op je zij gelegen omvatten je handpalmen met een lichte druk je oren; daarbij sluit je de vingers aaneen.

Je zult merken, dat je geleidelijk aan een geluid hoort; als je goed luistert hoor je 'n bepaalde trilling (frequentie) ontstaan, die geleidelijk aan, naarmate de tijd van de oefening verstrijkt toeneemt..

Dit is nu jouw eigen hoorbare levensenergie. De levensenergie is vaak ook heel duidelijk waarneembaar ,

als je net wakker bent geworden. Probeer dit maar eens uit .

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

11/01/2013 om 08:43 | [Bewerken](#)

Dan zijn we toch klaar? Hoorbare levensenergie... Verder gaan we niet meer nadenken en vragen stellen. Een gemakzuchtige benadering volstaat.

Of bedoelt u e.e.a. in komische zin?

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Eelco_G

11/01/2013 om 11:03 | Bewerken

Hans, mijn ervaring met de levensenergie kun je lezen in mijn bijdrage van 10/1-18.59

Voelen, ervaren en verwondering zijn moeilijke zaken voor de meeste sceptici. Ze willen overal controle over hebben en willen alles rationeel kunnen verklaren.

Ga de uitdaging maar eens aan, (doe eens gek!) en onderga eens een reiki-behandeling.

Iedereen kent in zijn familie of kennissenkring wel iemand, die je van dienst wilt zijn..

Je hoeft niet "gelovig" te zijn, een neutrale open houding volstaat. Probeer dat sceptische automatisme eens los te laten..

Nogmaals: Kennis én ervaring zijn de beste leermeesters!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Hans**

11/01/2013 om 12:12 | Bewerken

Het blijft dus t.a.v. reiki bij een blind geloof in een soort energie waarvan het bestaan niet objectief kan worden aangetoond. Vindt u het dan gek, dat ik er vooralsnog maar van uitga dat die energie niet bestaat?

Uw suggestie dat het bij sceptici (kent u die allemaal?) ontbreekt aan het kunnen voelen, ervaren en zich verwonderen, is een doodoener die nergens op slaat.

Als de moderne wereld waarin we leven het moest hebben van kennis en ervaring in de zin zoals u het bedoelt, leefden we nog in de middeleeuwen en zat ik niet nu op mijn iPad te tikken...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

11/01/2013 om 17:20 | Bewerken

Verder: waarom zou ik, als uitdaging nog wel, een reiki- behandeling moeten ondergaan? Wat bewijst dat? Gelukkig heb ik niet dergelijke "behandelaars" in mijn kennissenkring (per definitie, zou ik haast willen zeggen). Is het niet eerder aan de reiki-gelovigen om objectief te bewijzen dat hun "behandeling" t.a.v. bepaalde verschijnselen inderdaad (n)iets doet? Uw advies doet me sterk denken aan een homeopaat die sceptici aanbeveelt gedurende een bepaalde periode een bepaald middeltje te slikken. "En dan zul je wel zien...". Dat is even nutteloos als de voorgestelde reiki-"behandeling" t.a.v. het leveren van bewijs.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Eelco_G

12/01/2013 om 13:57 | Bewerken

Het mag natuurlijk duidelijk zijn, dat een energetische therapie als Reiki nooit grootschalig onderzocht zal worden, want er is natuurlijk geen enkele machtige farmaceutische industrie te vinden, die hier onderzoeksgelden in zal willen steken.

Maar een aantal kleinschalige onderzoeken, die verricht zijn en te vinden op PubMed geven duidelijk effecten aan, die niet toe te schrijven zijn aan het placebo-effect..

Het blijft een kwestie van ervaring ermee opdoen. Al met al is het een mooie alternatieve mogelijkheid om het eigen zelfherstellend vermogen te stimuleren op een veilige en voordelige manier.

Prijzenswaardig is in ieder geval, dat je op deze skepsis blog je kennis en ervaring kunt delen en niet alles voor zoete koek hoeft te slikken zoals op de site van de VtdK..